

PORADNIK BIBLIOTEKARZA

Nr 7

LIPIEC 1951

Rok III

Zofia Rodziewicz

FELIKS DZIERŻYŃSKI

W dniu Święta Odrodzenia odsłonięty zostanie w Warszawie pomnik Feliksa Dzierżyńskiego. Za mało jeszcze w Polsce wiemy o tym niezwykłym człowieku. „*Feliks Dzierżyński to wspaniała postać rewolucjonisty, związanego na śmierć i życie z ideą i walką epoki proletariackiej* — powiedział Prezydent Bierut. Słowa te chyba najlepiej charakteryzują wielkiego bojownika. Dlatego też budził on taką zacieklą nienawiść reakcji i śmiertelny lęk burżuazji. Dlatego we wszystkich krajach prowadzono tak zajadłą kampanię oszczerstw przeciwko niemu.

Dzierżyński urodził się na Wileńszczyźnie w 1877 roku. Okres jego dzieciństwa to czasy ucisku i prześladowań, którymi rząd carski gnębił naród polski po upadku powstania. I wtedy w sercu i umyśle młodego chłopca budzą się — towarzyszące mu już do końca życia — niezłomne uczucia: gorące współczucie dla niedoli ludzkiej i płomienna nienawiść do zła, które ją powoduje. Uczucia te znajdują ujście w walce o zwycięstwo socjalizmu na świecie, w walce, której staje się bez reszty oddanym bojownikiem. Zwróćmy uwagę na fakt, że socjalizm u Dzierżyńskiego wyrósł na podłożu głębokiego patriotyzmu, jako protest przeciwko krzywdzie własnego narodu i przeciw ogólnej krzywdzie ludzkiej. W postaci i działalności Dzierżyńskiego zlewają się w pełną harmonię dwa uzupełniające się nurty: patriotyzm i internacjonalizm.

Między rokiem 1896 a 1912 Dzierżyński jest początkowo czynnym działaczem, później przywódcą ruchu rewolucyjnego w Polsce, współorganizatorem, a następnie kierownikiem SDKPiL. Działalność jego w tym okresie przerywa 6-ciokrotnie więzienie i dwukrotnie zsyłka na Syberię, z której za każdym razem ucieka, by natychmiast stanąć do pracy na nowo.

Wojna 1914 roku zastaje go w więzieniu, z którego wyzwolą go dopiero ruchy rewolucyjne, poprzedzające Wielki Październik. Jeszcze w aresztanckim ubraniu zgłasza się natychmiast do pracy u boku Lenina i Stalina. Zostaje wybrany do kierownictwa Partii — i odtąd pełni kolejno najbardziej odpowiedzialne funkcje, zawsze na najbardziej zagrożonych i niebezpiecznych odcinkach. Oddaje on pierwszemu w świecie państwu proletariackiemu wszystkie swe siły i zdolności. Wierzy niezłomie, że jest ono zapowiedzią i podstawą wolności i sprawiedliwości dla mas pracujących i że żaden inny rząd nie rozwiąże sprawiedliwie kwestii narodowościowej. Oto co pisze do siostry swej w okresie pracy na stanowisku przewodniczącego Nadzwyczajnej Komisji do Walki z Kontrrewolucją:

„Wysunięto mnie na posterunek w pierwszej linii i wola moja: walczyć i patrzeć otwartymi oczyma na całą grozę położenia i same-mu być strasznym, by jak pies wierny rozszarpać złodzieja“.

Gdy kontrrewolucja, jako siła zorganizowana, została rozgromiona, Dzierżyński sam zgłasza wniosek o ograniczenie działalności Nadzwyczajnej Komisji i zniesienie kary śmierci.

Widzimy potem Dzierżyńskiego na tych odcinkach życia Państwa Radzieckiego, gdzie były specjalne trudności i specjalnie odpowiedzialne zadania: jako nadzwyczajny komisarz transportu doprowadza do ładu zdezorganizowane kolejnictwo, jako przewodniczący Najwyższej Rady Gospodarki Narodowej wykazuje swoje niezwykle zdolności organizatora i budowniczego nowego życia, kieruje doniosłym dziełem uprzemysłowienia kraju.

Śmierć Dzierżyńskiego była jak jego życie: na posterunku i w walce. Serce odmówiło mu posłuszeństwa, gdy wygłaszał przemówienie w dn. 20.VII.1926 r. przeciwko opozycji trockistowskiej. Oto

jego ostatnie słowa: „*Wiecie na czym polega moja siła: nigdy siebie nie oszczędzam, nigdy nie jestem obłudny. Jeśli widzę zło — zwalczam je całą siłą*“.

* * *

W pracy z czytelnikiem poświęcimy specjalną uwagę postaci i działalności Feliksa Dzierżyńskiego, organizując głośne czytania, wieczory dyskusyjne, sporządzając planse czytelnicze jemu poświęcone itp. Pomocą nam będą następujące książki:

DANISZEWSKI T. *Feliks Dzierżyński, jego życie, praca, walka*. W-wa 1948. „Książka“ s. 120.

Książka, oprócz biografii, podaje listy i dokumenty historyczne, dotyczące działalności Feliksa Dzierżyńskiego.

DANISZEWSKI T. *Feliks Dzierżyński, nieugięty bojownik o zwycięstwo socjalizmu*. W-wa 1951 KiW s. 106.

Książka została wydana przez Wydział Historyczny KC PZPR w związku z 25-letnią rocznicą śmierci F. Dzierżyńskiego. Napisana z dużym talentem popularyzatorskim przyczyni się niewątpliwie do głębszego poznania i zrozumienia przez szerokie rzesze naszego społeczeństwa roli, jaką odegrał Feliks Dzierżyński w dniach walki i pracy proletariatu.

GERMAN J. *Opowiadania o Feliksie Dzierżyńskim*.

Ujęte w formę półbeletrystyczną obrazy z różnych chwil życia Feliksa Dzierżyńskiego. Ten sam utwór wyszedł w skrócie w „Bibliotece Żołnierza“.

Feliks Dzierżyński we wspomnieniach i wypowiedziach. W-wa 1951 KiW s. 120.

Ponadto w związku z uroczystością 25-lecia śmierci Feliksa Dzierżyńskiego i odsłonięcia jego pomnika należy śledzić pilnie artykuły w prasie dla wykorzystania ich w pracy z czytelnikiem.

Zofia Żołątkowska

STARE i NOWE CHINY

„...cała młoda Azja, czyli setki milionów ludu pracującego w Azji mają niezawodnego sojusznika w postaci proletariatu wszystkich krajów cywilizowanych. Żadna siła na świecie nie zdoła po-

wstrzymać jego zwycięstwa, które wyzwoli zarówno ludy Europy jak i ludy Azji“ — pisał Lenin w artykule: „Zacofana Europa a przodująca Azja“. Znaczenie zwycięstwa Chin Ludowych nad siłami reakcji i zacofania wybiega daleko poza ich granice i ma istotny, rewolucjonizujący wpływ na ludy Azji, dodaje im wiary i siły, wzmacnia pozycję obozu antyimperialistycznego. Chiny dzisiejsze stały się przedmiotem zainteresowania całego świata, budzą podziw i sympatię. Teraz dopiero przełamał się chiński mur niewiedzy o tym uroczym kraju, o jego prastarej, wspaniałej cywilizacji, której rozkwit przypada już na tysiące lat przed naszą erą. Nowe Chiny zjednoczone w braterskiej walce z tymi narodami świata, które uważają je za równouprawnione, stają się i nam bliskie. Za mało jednak o nich wiemy. Zbliżyć nas do nich może lektura książek o Chinach. Ostatnio ukazało się ich wiele w przekładach polskich. Poniżej podajemy najbardziej interesujące: zarówno tłumaczenia oryginalnych powieści chińskich, jak i książki o Chinach, reportaże i artykuły.

CZAO - SZU - LI. *Piosenki Li-Ju-tsaja*. W-wa 1950 „Czytelnik“ s. 142.

Powieść Czaoszu-Li, jednego z najpopularniejszych chińskich pisarzy demokratycznych, daje nam obraz małej wioski chińskiej po wyzwoleniu. Tytuł swój zawdzięcza okolicznościowym dowcipnym wierszykom Li-Ju-tsaja, wiejskiego piosenkarza, za pomocą których charakteryzuje on występujące w powieści osoby i opisuje zdarzenia. Książka łatwa, o pogodnym nastroju.

CZAO-SZU-LI. *Przemiany w Liciaczuangu* z przedmową W. Kriwcowa, tłum. z ros. przekładu W. Kriwcowa T. Żeromski, W-wa 1950 KiW s. 201.

Powieść obrazuje na przykładzie małej górskiej wioski doniosłe zmiany jakie zaszły w Chinach w latach 1928—1945. Przed czytelnikiem przewijają się sceny okrutnego wyzysku biedoty wiejskiej przez obszarników, niesprawiedliwość urzędników, zdzierstwo lichwiarzy. Zwycięstwo Armii Ludowej uwolniło wieś od ciemniwców. W ogniu walki rośnie nowy, świadomy człowiek, dokonywujący rewolucyjnych

zmian na wsi. Ze względu na prostotę ujęcia tematu książka nadaje się dla szerokich mas.

FORMAN L. *W nowych Chinach*. W-wa 1950 „Prasa Wojskowa“ s. 223.

Reportaże postępowego dziennikarza amerykańskiego, wydane w 1945 roku, obrazują walkę ludu chińskiego o wyzwolenie. Walkę z agresją japońską prowadziły nie tylko regularne wojska. Ruch partyzancki objął cały kraj nie wyłączając kobiet i starców. Reportaż Formana, chociaż obejmuje jedynie odcinek wojny antyjapońskiej, może być przyczynkiem do zrozumienia bohaterskiej walki, jaką toczy w ciągu wielu lat lud chiński pod wodzą swojej partii.

FREUDMANN W. *Chiny dnia wczorajszego*. Tłum. R. Nowakowska W-wa 1950 KiW s. 210, 1 mapa.

Wspomnienia lekarza, austriaka, który jako ochotnik zgłosił się do Chińskiego Czerwonego Krzyża by nieść pomoc żołnierzom, walczącym z japońskim okupantem. Książka jest ciężkim oskarżeniem rządu Czang-Kai-Szeka, jest „dokumentem“ zdrady, przekupstwa, zdzierstwa i nieludzkiego traktowania żołnierzy przez chińskich przedstawicieli kapitału i ich amerykańskich mocodawców. Książka pisana żywo i dostępnie w formie epizodów - obrazków.

GÓRSKA M. *Pięciu braci Li*. W-wa 1951 „Nasza Księgarnia“ s. 32.

Zbiór zawiera sześć bajek chińskich. Czołowa bajka „Pięciu braci Li“ wprowadza dziecko w oryginalny świat baśni chińskich, niezmiernie ciekawych przez wiązanie nieprawdopodobnych sytuacji z dziwną i nieznaną naszym dzieciom rzeczywistością. Bracia Li, dzięki bliźniaczemu podobieństwu i nadprzyrodzonym właściwościom fizycznym — są niepokonani. Potężny mandaryn, dybiący na życie jednego z nich, ginie, zaplątany w sidła własnego okrucieństwa. Lud cieszy się klęską złego władcy i śpiewa hymny na cześć kolektywu niezwycięzonych braci Li. Nie mniej ciekawe są pozostałe bajki wprowadzające dziecko w zupełnie inny, nowy dla niego świat fantazji.

LORENTZ A. *Chiny na przełomie*. W-wa 1950 KiW s. 157.

Autorka, emigrantka z Niemiec hitlerowskich, przedstawia w sposób obrazowy położenie ludu chińskiego w okresie wyzysku Chin przez własnych i obcych kapitalistów. Przedstawia ona walkę, zwycięstwo niezależności i wyzwolenie społeczne narodu chińskiego, wskazuje na wielką i trudną rolę Partii Komunistycznej, daje wnikliwy obraz Chin z okresu przed zwycięstwem Armii Ludowej i pozwala zrozumieć ogrom przełomu, jaki się tam dokonał.

MAO-TSE-TUNG. *O zadaniach artysty i pisarza*. Przekł. W. Jedlickiej i M. Skibniewskiej. W-wa 1950 „Czytelnik“ s. 53.

Mała broszurka zawierająca dwa przemówienia przywódcy ludu chińskiego i sekretarza Komunistycznej Partii Chin Mao-Tse-Tunga w sprawie zadań stojących przed artystami i pisarzami Chin Ludowych. Mao-Tse Tung, wybitny krytyk i poeta, nawołuje twórców kultury do zerwania ze sztuką, służącą klasom wyzyskiwaczy, burżuazji i obszarników. Literatura i sztuka powinny służyć szerokim masom ludowym. Książka dla czytelnika bardziej wyrobionego.

Przykładem jak sztuka może stanąć na usługach szerokich mas w walce o lepsze jutro jest książka przełożona z czeskiego Z. HRADLISZKI pt. *Chiński drzeworyt rewolucyjny*. Jest to album drzeworytów, które stanowią zupełnie nowy okres rozwoju chińskiej sztuki drzeworytniczej. Doniosłość ich polega na tym, że w okresie rewolucji służyły one jako środek informacyjny i agitacyjny. Wśród drzeworytów przeważa tematyka z zakresu pracy i rewolucji. Książka ta została wydana przez Państwowy Instytut Wydawniczy 1951 s. 104.

MAO-TSE-TUNG. *Wojna Chin przeciw Japonii*. Z zagadnień wojny partyzanckiej. Wstęp i posłowie M. Derenicza. W-wa 1949 „Prasa Wojskowa“ s. 106.

Książka Mao-Tse-Tunga napisana w 1948 roku jest dokumentem dość specjalnym, omawiającym taktykę i strategię walk partyzanckich.

PRUSEK J. *Lud chiński w walce o wolność*. W-wa 1950 „Prasa Wojskowa“ s. 205.

Autor opisuje dzieje Chin, ich prastarą kulturę oraz rozwój polityczny i gospodarczy. Książka obfituje w ciekawe obrazy z dalekiej

i niedalekiej przeszłości Chin. Poznajemy dzięki niej bliżej naród chiński i czołowe jego postacie, a przede wszystkim wielkiego wodza Mao-Tse-Tunga i przywódców Chińskiej Partii Komunistycznej.

ROLLAND A. *Zwycięski pochód Chin Ludowych*. W-wa 1950 KiW s. 134.

Wśród licznych prac poświęconych Chinom Ludowym, książka Rollanda wyróżnia się zwięzłością, jasnością oraz doskonałym ujęciem tematu. Autor opisuje walkę sił postępowych od pierwszych ruchów antyimperialistycznych za cesarstwa poprzez kolejne etapy rewolucji chińskiej i zmagañ Chińskiej Partii Komunistycznej z Japonią, aż do utworzenia Chińskiej Republiki Ludowej. Książka zaopatrzona w liczne rysunki i mapę Chin — dostępna dla szerokiego kręgu czytelników.

SIMONOW K. *Walczące Chiny*. Tłum. z ros. H. Jurski. W-wa 1950 „Prasa Wojskowa“ s. 167.

Reportaż z 1949 roku wybitnego pisarza radzieckiego daje obraz Chin budujących nowe, lepsze życie.

Stare i nowe Chiny. W-wa 1951 „Prasa Wojskowa“ s. 304.

Jest to zbiór artykułów o różnorodnej i ciekawej tematyce, poświęconych Chinom. Zawierają one informacje ze wszystkich dziedzin życia: politycznej, społecznej, kulturalnej i obyczajowej. Mówią o dawnej, prastarej kulturze Chin i o nowej powstającej po zerwaniu łańcucha niewoli i ucisku, mówią o ludziach, kraju, o sztuce, książce i teatrze. Każdy czytelnik znajdzie w tej książce informacje z dziedziny najbardziej go interesującej — informacje podane w formie wyjątkowo żywej i ciekawej.

TING-LING. *Słońce nad rzeką Sang-Hau*. Przeł. z rosyjskiego I. Pozdniejowa i T. Żeromski. W-wa 1950 KiW s. 303.

Książka obrazuje głębokie zmiany w życiu wsi już po zwycięstwie Armii Ludowej, spowodowane reformą rolną budzeniem się świadomości klasowej wśród biedoty oraz przodującą rolę Partii w dokonywujących się przemianach. Autorka, Ting-ling była w 1946 r. członkiem jednej z brygad przeprowadzających reformę rolną w prowincji Szanci. Należy do czołowej grupy komunistycznych pisarzy, którzy na apel Mao-Tse-Tunga, wytyczają nową drogę literaturze chińskiej. Książka łatwa i ciekawa.

WANTOCH Z. *Nanlu miasto zawilnych dróg*. Przekł. autoryz. z niem. J. Popławskiego. W-wa 1950 PIW s. 117.

Opowiadanie z czasów ostatniej wojny japońsko - chińskiej. Autorka, długoletnia mieszkanka prowincji Hanon, opisuje tragiczne dzieje zapadłego górskiego miasteczka i ewakuowanego tam uniwersytetu z Kaifongu. Okrucieństwa Japończyków, zepsucie panujące w armii Czang-Kai-Szeka i wśród burżuazji chińskiej oraz nieprzejednana walka partyzantów i komunistów z najeżdżącą i wewnętrznym wrogiem, znalazły w książce wierne odbicie. Piękna szata graficzna, (reprodukcje chińskich drzeworytów z dziejów wojny chińsko - japońskiej) — podnosi wartość książki, a łatwość stylu czyni ją dostępną dla najszerszych rzesz czytelników.

Janina Skarżyńska

MIĘDZY NAMI

— Czy uważnie czytujesz gazety, Zosiu?

— Też pytanie! Widzisz przecież, że na tablicy WAŻNE WYDARZENIA wywiesiłam artykuły z „Trybuny Ludu“: POD HASŁEM WALKI O POKÓJ I DEMOKRACJĘ IDZIE DO WYBORÓW KP FRANCJI, NOWE ZWYCIĘSTWO NARODU WŁOSKIEGO I ŚWIATOWEGO OBOZU POKOJU, a z „Głosu Pracy“: HUTA „CZĘSTOCHOWA“ DUMĄ I RADOŚCIĄ MAS PACUJĄCYCH CAŁEJ POLSKI, WCZASY MILIONA DZIECI, WIELKI STRAJK NA KUBIE. Czy Ci jeszcze za mało?

Nawet za dużo. Niezłą urządziłaś sałatkę. Przecież nie można tak mieszać wszystkiego razem. Dobrze jest wprowadzić w bibliotecę dwa rodzaje tablic: np. tablica przez ciebie stosowana pt. WAŻNE WYDARZENIA i tablice zagadnieniowe. Na tablicy WAŻNE WYDARZENIA umieszczaj artykuły i wzmianki rzeczywiście ważne, lecz o charakterze sporadycznym np. „Lud Trizonii demonstruje“. „Wielkie zwycięstwo w Vietnamie“, notatkę o strajku robotników irańskich itp. Tablice zagadnieniowe mogą obejmować na przykład takie tematy jak: WALKA O POKÓJ, PLAN 6-LETNI, SPÓŁDZIELNIE PRODUKCYJNE itp. Tutaj umieszczaj artykuły z gazet dotyczące danego zagadnienia, uzupełniając je codziennie nowymi notatkami z prasy. Wszystkie tablice, niezależnie od ich charakteru, oprócz wspo-

mnianych artykułów z dzienników, winny zawierać ilustracje, cytaty, hasła, artykuły z periodyków, spisy książek, związane tematycznie z omawianym zagadnieniem. Szczególną uwagę powinnaś zwrócić na wspomniane spisy, aby wiązać książkę z aktualnymi zagadnieniami w kraju i zagranicą.

— Ależ, Wando, jak możesz wymagać, abym znalazła tyle książek? Przecież nie mogę czytać wszystkiego co ukazuje się w druku.

W związku z układaniem tablic musisz dużo czytać, albo przynajmniej uważnie przeglądać czasopisma i książki, wynajdując to, co mogłoby pogłębić wiadomości otrzymane z powierzchniowych artykułów gazetowych. Musisz stale przeglądać „*Nowe Drogi*“ „*Myśl Współczesną*“, „*Wiedzę i Życie*“, recenzje książek no i zaglądać do księgozbioru.

— Nie dam sobie rady z tym, Wando! Skąd mogę wiedzieć, które wydarzenie jest naprawdę ważne.

— Z czasem sobie napewno poradzisz. Czytanie gazet i układanie tablic nie jest rzeczą łatwą, ale ty przecież lubisz pokonywać trudności. Trzeba wciąż mieć nastawioną uwagę na to, czy zagadnienie jest istotnie ważne, czy artykuł z gazety nadaje się do wykorzystania. Nie rozdrabniać się, lecz nie opuszczać istotnych spraw. Mamy przecież pewne wskazania i wytyczne w tym zakresie. Weźmy chociażby przemówienie Prezydenta Bieruta do nauczycieli. Walka o pokój, walka z imperializmem, z ciemnotą i przeżytkami ideałów burżuazyjnych, odbudowa naszego kraju, szczególnie zacofanego rolnictwa, przyjaźń ze Związkiem Radzieckim i krajami demokratycznymi, powiązanie naszej pracy z życiem — to program nakreślony przez Prezydenta dla nauczycieli i to powinno być również programem pracy bibliotekarzy. Pod tym kątem widzenia będziemy gromadzić wycinki.

— Jakto gromadzić? Ja wcale ich nie gromadzę.

— Powiedz mi jak czytasz gazety przeznaczone do wycinania?

— Tak jak i inne. Czytam, wycinam i wywieszam.

— Dlatego właśnie otrzymujesz taką sałatkę. Trzeba to wykonywać w pewien określony sposób. Jeżeli jakiś artykuł czy notatka wydaje ci się potrzebną, od razu napisz ołówkiem na niej datę, skrót ty-

tułu gazety i skrót zagadnienia. Wycinaj dopiero po przeczytaniu wszystkich gazet.

— No i co z tą gromadą papierków robić?

— Zaraz ci powiem. Dawniej składałam do kopert wycinki dotyczące każdego zagadnienia osobno. Każda koperta miała swój napis i znak klasyfikacji dziesiętnej. Koperty składałam do teczek lub pudełek z przegródkami, na których napisane były wspomniane zagadnienia. Okazało się to niepraktyczne, ponieważ te wycinki to materiał lotny, trzeba je często przeglądać i wyrzucać nieaktualne. Robię więc teraz inaczej. Wkładam je do kartoteki i oddzielam zagadnienia kartami przegródkowymi ze znakiem klasyfikacji i nazwą zagadnienia. Małe notatki naklejam na papier, żeby się nie zaprzepaściły. Większe artykuły wkładam po prostu tak, żeby się zmieściły w kartotece. Duże wycinki i gazety bardziej wartościowe, które mogą być częściej potrzebne wkładam do teczki i piszę na niej tytuły wkładanych materiałów. W kartotece zaś kładę w odpowiednim miejscu kartkę odsyłającą: *Patrz teczka... artykuł...* Tak na przykład zrobiłam z artykułem Zambrowskiego o spółdzielniach produkcyjnych, z mową Prezydenta Bieruta i Minca. Tych dużych wycinków nie odkładam zbyt wiele. Zrobiłam sobie również teczkę na wycinki z życiorysami — przydają się one często w naszej pracy. Przy takim układaniu materiału dalsza praca idzie już zupełnie łatwo. Jeśli chcę na przykład wywiesić na tablicy materiały dotyczące Korei czy spółdzielni produkcyjnych, albo zagadnienia związane z morzem, wyciągam z kartoteki i teczki odnośne wycinki, przeglądam je, wybieram ważniejsze, układam według dat i wywieszam na tablicy. Po zdjęciu z tablicy nie wyrzucam ich, chyba, że są zupełnie nieaktualne lub zniszczone, lecz z powrotem wkładam na miejsce w kartotece. Nawet przy czytaniu gazety, nie przeznaczonej do wycinania, zaznaczam zawsze ołówkiem ciekawsze artykuły, czy notatki. Jeżeli jakimś czytelnikowi artykuł będzie potrzebny łatwo go odnaleźć ponieważ jest zakreślony.

To jeszcze nie wszystko. Nie mamy jeszcze słownik a t r u d n y c h w y r a z ó w a n i e n c y k l o p e d i i, a czytelnicy proszą o wyjaśnienia i musimy im pomóc. Musimy sami stworzyć podręczny słownik pomocny do czytania gazet. Z wytłumacze-

niem wyrazów trudnych jeszcze jako tako możemy sobie dać radę. Objaśnienia można znaleźć w starych słownikach i encyklopediach. Mamy np. słowo *korupcja* w dzisiejszej gazecie. Piszemy na kartce Korupcja — sprzedajność uprawiana jako system przez władze i urzędy i umieszczamy tę kartkę pod literą „K“ w naszym podręcznym słowniku. Daleko trudniejsza sprawa z terminami politycznymi z ostatnich lat. Np. *Benelux*, *Plan Marshalla*, *Pakt Atlantycki*, *Konferencja Poczdamska*. Wyjaśnienia tych nazw czy terminów należy szukać w bieżącej prasie. Czasem komunikat prasowy lub pogadanka usłyszane przez radio mogą zawierać potrzebne nam wiadomości. Na przykład gazety omawiają zniesienie ograniczeń produkcji zbrojeniowej w Trizonii, co jest sprzeczne z uchwałami Konferencji Poczdamskiej, a więc mamy już jakiś przyczynek do wyjaśnienia co to jest Konferencja Poczdamska. Piszemy więc na karcie: Poczdamska Konferencja, obok w nawiasie (ZSRR, Wielka Brytania, USA) a pod spodem: jedną z uchwał konferencji była demilitaryzacja Niemiec i ograniczenie kluczowych gałęzi ich przemysłu. Oczywiście nie daje to pełnego wyjaśnienia czym była ta konferencja i dlatego należy tę kartę uzupełniać w miarę zdobywania nowych o niej szczegółów. Widzisz więc, Zosiu, jak szerokie pole do samokształcenia daje ci dobieranie wycinków przy układaniu tablicy.

— Skąd bierzesz na to wszystko czas, Wando?

— Nie robię tego sama. Zorganizowałam sobie zespół czytelników, który pomaga mi w tej pracy.

— Ależ ja także mam czytelników, którzy chętnie mi w tym pomogą. Zabiorę się teraz inaczej do dzieła.

WŚRÓD KSIĄZEK

KOWALEWSKI STANISŁAW. *Walka klas*. W-wa 1951 KiW s. 126.

Ukazała się ostatnio książka Stanisława Kowalewskiego pod tytułem *Walka klas*. Jest to tomik zawierający cztery opowiadania słusznie objęte powyższym tytułem. Wprawdzie akcja ich toczy się w rozmaitych środowiskach i okresach czasu, lecz łączy je wspólny

temat, to jest zagadnienie czujności w stosunku do ukrytego wroga klasowego.

Treścią pierwszego opowiadania, którego nazwa dała tytuł całej książce, jest wycinek z życia fabryki lekarstw. Wzniesiona z gruzów wysiłkiem garstki świadomych jej znaczenia ludzi, fabryka, produkuje leki, sprowadzane dotychczas z zagranicy. Jednakże bojkot wywołany przez prywatne przedsiębiorstwa aptekarskie powoduje brak tych cennych lekarstw na rynku i obcinanie produkcji fabryki. Walka wydana klicie prywatnych aptekarzy przez dyrektora, starego działacza partyjnego, Olchę, kończy się uznaniem i zatwierdzeniem planu produkcji. Niestety, sam dyrektor Olcha ginie w chwili wykrycia wielkiej kradzieży lekarstw na terenie fabryki, zamordowany przez szofera, sprawcę tej kradzieży, byłego członka NSZ.

Opowiadanie pod tytułem *Doktor Anna*, jest historią dyrektora sanatorium dr Wiernika i jego współpracownicy dr Anny. Dwoje tych ludzi, zgodnie pracujących ze sobą od kilkadziesiąt lat, tworzy parę lekarzy - społeczników ratujących życie ludzkie bez względu na represje ze strony okupantów, czy szykany politycznych przeciwników. Ale gdy doktor Wiernik zapada na ciężką chorobę, żaden ze znanych lekarzy nie chce ratować „tego bolszewika“. Pomoc nadchodzi ze strony partii i ZMP i od zupełnie nieoczekiwanych osób. Wtedy doktor Anna zrozumiała, że walka toczy się wszędzie, a więc i na odcinku sanatorium, którego nie można wyłączyć od całego życia kraju.

W opowiadaniu pod tytułem *Cena życia* autor pokazuje, jak pod wpływem starego, doświadczonego działacza górniczego Wójcika, nieświadomiony górnik Garnarczyk, mimo obawy o swoje życie, ocalił cenne plany kopalni przed agentami obcego wywiadu.

Ostatnie opowiadanie *Wielki Plan* mówi o tym, jak zwykły górnik, mianowany dyrektorem, wyprowadził kopalnię „Elżbieta“ z zastrój i włączył w nurt twórczej pracy Planu 6-letniego.

Wszystkie opowiadania tętnią życiem i prawdę, — w beletryzowanej formie wykazują walkę klasową, toczącą się na każdym odcinku naszego życia.

Szereg fragmentów z tych opowiadań nadaje się do głośnego czytania.

J. L.

KRONIKA

WAŻNIEJSZE RECENZJE I ARTYKUŁY OGÓLNE O LITERATURZE
ZA OKRES OD 15.V DO 15.VI.1951

Artykuły:

- Bobińska C. Bojowe dzieło Hugona Kołłątaja. *Nowa Kult.* Nr 18 s. 5.
Bromberg A. Książka w Polsce Ludowej. *Tryb. Ludu* Nr 137 s. 6.
Bystrzycki P. Konopnicka w rękach czytelnika radzieckiego. *Wiś
Nr 19* s. 8.
Feliks Dzierżyński — nieugięty bojownik o zwycięstwo socjalizmu.
(Krótki życiorys). *Tryb. Ludu* Nr 166 s. 3—4.
Georgiewa K. Współczesna literatura bułgarska. *Nowa Kult.* Nr 23
s. 6.
Herdegen L. O poezji Adama Ważyka. *Nowa Kult.* Nr 21 s. 5.
Jazdyński W. Książka orężem młodzieży wiejskiej. *Wiś Nr 19* s. 1.
Keljin F. Poezja Ameryki Łacińskiej. *Lit. Radz.* Nr 4 s. 171—177.
Karst R. Gorki wiecznie żywy. *Nowa Kult.* Nr 24 s. 3.
Kierczyńska M. Drogi rozwoju literatury radzieckiej. *Nowa Kult.
Nr 21* s. 3.
Kowalewska M. Dziecięca beletrystyka przyrodnicza. *Nowa Kult.
Nr 22* s. 4.
Krauze B. Pisma Juliana Marchlewskiego. *Tryb. Ludu* Nr 139 s. 4.
Matuszewski R. Tegoroczna produkcja poetycka. *Nowa Kult.* Nr 23
s. 5.
Mayer H. Mickiewicz a Niemcy. *Wiś Nr 20* s. 5.
Mozalkow E. Jakub Kołas. *Lit. Radz.* Nr 4 s. 186—195:
Naivi Zorian. Poezja ormiańska w walce o pokój. *Lit. Radz.* Nr 4
s. 164—170.
O kunszcie pisarza. *Lit. Radz.* Nr 4 s. 156—161.
Podkowiński M. Pisarze niemieccy walczą o pokój. *Tryb. Ludu* Nr 141
s. 6.
Potapowa Z. Postępowi pisarze włoscy. *Lit. Radz.* Nr 4 s. 178—185:
Siekierska J. Wielki pisarz - rewolucjonista (w 15 rocznicę śmierci
Maksyma Gorkiego). *Tryb. Ludu* Nr 168 s. 3.
Spinc J. Tegoroczne nagrody stalinowskie w dziedzinie literatury.
Twórcz. Nr 5 s. 173—177.
Szczyński J. A. Wielki patriota i demokrata. W 90-lecie śmierci
Joachima Lelewela. *Tryb. Ludu* Nr 148 s. 3
Telega S. Aby książka pomogła w produkcji. *Nowa Kult.* Nr 18 s. 7
Walicki A. Droga twórcza Puszkina. *Wiś Nr 24* s. 4.
Wobec wielkich budowli komunizmu. *Tł. D. H. Wiś Nr 24* s. 3.
Woroszyński W. W walce o literaturę Polski Ludowej. *Twórcz.* Nr 5
s. 106—132.

Amado J. Kakao, Pot, Jubiada, Rycerz nadziei, Droga głodu, Albania radosna, Ziemia krwi i przemocy, Ziemia złotych płodów, rec. Pytlakowski J. Twórcz. Nr 5 s. 151—157.

Amado J. Zamarłe morze, rec. Oesterloef W. K. Nowa Kult. Nr 21 s. 9.

Baumier Jean. Od „Nowego Ładu“ do Paktu Atlantycznego, rec. bd. Nowa Kult. Nr 21 s. 10.

Bianka W. Leśna gazeta. Tryb. Ludu Nr 151 s. 6.

Bieriezow M. Michał Frunze, rec. bd. Nowa Kult. Nr 21 s. 10.

Bortkiewicz H. W poszukiwaniu nowych dróg. Horyz. Techn. Nr 4 s. 182.

Broniewska J. Filip i jego załoga na kółkach. Tryb. Ludu Nr 151 s. 6.

Camilar E. Mgła. Tryb. Ludu Nr 159 s. 6.

Claude H. Imperializm nad przepaścią. Tryb. Ludu Nr 145 s. 6.

Claude H. Plan Marshalla, rec. bd. Nowa Kult. Nr 23 s. 10.

Fadiejew A. Kłeska, rec. Grzeniewski L. Twórcz. Nr 5 s. 157—159.

Fisz. G. Przekształcanie gatunków. Horyz. Techn. Nr 4 s. 182.

Franko I. Murarz i inne opowiadania. Tryb. Ludu. Nr 151 s. 6.

Georgiewska S. Morze babuni. Tryb. Ludu Nr 151 s. 6.

Grabowski Z. Torpedysta. Tryb. Ludu Nr 14 s. 6.

Grossman W. Naród jest nieśmiertelny. Tryb. Ludu Nr 159 s. 6.

Haywood H. Wyzwolenie murzynów. Nowa Kult. Nr 22 s. 9.

Hertz B. Z dziejów terminatora. Tryb. Ludu Nr 151 s. 6.

Iljin M. Ziemia i ludzie. Horyz. Techn. Nr 4 s. 182.

Jachowicz S. Bajki. Tryb. Ludu Nr 151 s. 6.

Jackiewicz A. Jan bez ziemi. Nowa Kult. Nr 20 s. 4.

Jefriemow J., Sobolew L. Opowiadania morskie. Tryb. Ludu Nr 159 s. 6.

Junius. Kryzys socjaldemokracji. Tryb. Ludu Nr 134 s. 6.

Krzywicka I. Żywot uczonego. O Ludwiku Krzywickim, rec. Żółkiewski S. Nowa Kult. Nr 23 s. 2.

Kunguro G. Światło, które nie zgasiło, rec. bk. Nowa Kult. Nr 23 s. 10.

Luksemburg R. Rok 1905. Tryb. Ludu Nr 134 s. 6.

Małyszkin A. Ludzie z głuchej prowincji. Tryb. Ludu Nr 127 s. 6.

Mao - Tse - Tung. Strategia wojny rewolucyjnej w Chinach. Tryb. Ludu Nr 134 s. 6.

Mao-Tse-Tung. W sprawie praktyki. Tryb. Ludu Nr 134 s. 6.

Maricz M. Droga polarna. Tryb. Ludu Nr 159 s. 6.

Michajłow A. Zaćmienia słońca i księżyca. Horyz. Techn. Nr 4 s. 182.

Na starówce. Tryb. Ludu Nr 165 s. 6.

Ozga - Michalski J. Ludowy Potok, rec. Ziarnik P. Wieś Nr 20 s. 6.

Page M. Słońce nad kopalnią. Tryb. Ludu Nr 145 s. 6.

- Permiak E. Kim chcę być. Tryb. Ludu Nr 151 s. 6.
 Piskorski Cz. Skarby dziwnowskich wód. Tryb. Ludu Nr 142 s. 6.
 Prichard K. Złota mila. Tryb. Ludu Nr 135 s. 6.
 Przewłocka I. Miasto w ogniu, rec. Wojnarowski E. Wieś Nr 23 s. 5.
 Ragu E. W cukrowni. Horyz. Techn. Nr 4 s. 182.
 Renan de Jouvenal. Międzynaródwka zdrajców, rec. bd. Nowa Kult.
 Nr 23 s. 10.
 Rossiński M. Zespołowa organizacja pracy stachanowskiej. Tryb. Ludu
 Nr 135 s. 6.
 Różałowski W. Wspomnienia o generale Jarosławie Dąbrowskim.
 Tryb. Ludu Nr 152 s. 6.
 Rudnicka H. Uczniowie Spartakusa. Tryb. Ludu Nr 151 s. 6.
 Seghers A. Wesele na Haiti. Tryb. Ludu Nr 127 s. 6.
 Ślepcew. Ciężkie czasy. Tryb. Ludu Nr 156 s. 6.
 Słowik J. W kopalni soli. Horyz. Techn. Nr 4 s. 182.
 Standhal. Różowe i zielone. Tryb. Ludu Nr 135 s. 6.
 Szpalski K., Załucki M. Jurek mieszka w Warszawie. Tryb. Ludu
 Nr 151 s. 6.
 Szpor St. Piorun. Horyz. Techn. Nr 4 s. 182.
 Peske A. Światło uporządkowane. Horyz. Techn. Nr 4 s. 182.
 Turszańska J. Znajomi z Radłowa, rec. Żabicki Z. Wieś Nr 21 s. 7.
 Uhse B. Lustro inne opowiadania, rec. Groten - Sonecka E. Nowa
 Kult. Nr 22 s. 11.
 Uhse B. Synowie, rec. Groten - Sonecka E. Nowa Kult. Nr 22 s. 11.
 Wieriesajew W. Wspomnienia. Tryb. Ludu Nr 139 s. 6.
 Wojewodin W., Rys E. Sztorm. Tryb. Ludu Nr 139 s. 6.
 Wudzki L. Jutro będzie lepiej, rec. Zimand R. Nowa Kult. Nr 22 s. 9.

ODPOWIEDZI REDAKCJI

Borowski K. Kierownik Gminnej Biblioteki Publicznej w Piaskach, pow. Gostyń. Zadaniem korespondentów terenowych „Poradnika Bibliotekarza“ jest nadsyłanie do redakcji tego pisma uwag i spostrzeżeń o akcji bibliotecznej na swoim terenie. Praca ta jest traktowana jako praca społeczna, za którą nie otrzymuje się stałego wynagrodzenia, natomiast po zaakceptowaniu nadesłanego materiału do druku wypłacamy honorarium autorskie obliczone według stawek PKPG. Wezwanie do korespondentów zamieszczone zostało w Nr 10—11/50 r. naszego pisma.

Jachimiuk Bazyl, Kierownik Punktu Bibliotecznego w Gajnie. List Kolegi zamieszczamy w całości w bieżącym numerze „Poradnika Bibliotekarza“. Jednocześnie prosimy o nadsyłanie dalszych wiadomości o podjętych pracach z zakresu czytelnictwa oraz o trudnościach i osiągnięciach związanych z tymi pracami.

INFORMATOR

DATY I WYDARZENIA

Podajemy wykaz ważniejszych dat i wydarzeń do wykorzystania w pracy bibliotecznej w miesiącu sierpniu.

- VIII.1882 — Ludwik Waryński założył w Polsce pierwszą socjalistyczną partię „Proletariat“.
- VIII.1936 — Powstanie brygady im. Jarosława Dąbrowskiego w Hiszpanii.
- 5.VIII.1864 — Stracenie na stokach cytadeli warszawskiej członków ostatniego Rządu Narodowego w powstaniu styczniowym z Romualdem Trauguttem na czele.
- 5.VIII.1895 — Zmarł Fryderyk Engels.
- 5.VIII.1908 — Zmarł bohaterski przywódca Komuny Paryskiej gen. Walery Wróblewski.
- 20.VIII.1847 — Urodził się wybitny pisarz polski Bolesław Prus (Aleksander Głowacki).
- 20.VIII.1850 — Zmarł pisarz francuski Balzak.
- 26.VIII.1867 — Zmarł Faraday — sławny fizyk angielski.
- 31.VIII.1948 — Zmarł wybitny działacz partii komunistycznej i rządu radzieckiego A. Żdanow.

KOMUNIKAT

Zarząd Główny Związku Bibliotekarzy i Archiwistów Polskich zawiadamia, że posiada jeszcze na składzie następujące skrypty Kursu Korespondencyjnego b. T. U. R. i L'u:

Skrypt Nr 15—16 W. Dąbrowska. Sprawozdawczość i statystyka. 3 zł.

Skrypt Nr J. Filipkowska - Szemplińska. Udostępnianie księgozbioru w bibliotece. 1 zł 20 gr.

Zamówienia kierować pod adresem: Sekretariat Zarządu Głównego ZBiAP, Warszawa, ul. Koszykowa Nr 26.

---

*Redaguje: Komitet Redakcyjny. Wydawca: Związek Bibliotekarzy i Archiwistów Polskich.
Adres redakcji i administracji: Warszawa, Koszykowa 26*

Warunki prenumeraty: półrocznie 5 zł; rocznie 9 zł. Cena n-ru 90 gr.

Warunki prenumeraty zbiorowej do uzgodnienia z administracją.

Drukarnia Miejska, ul. Klonowa 18. Dyp. 969—21.VI.51 — druk sat.60 g (61x86) 2-B-33257—12.500